

Vergaderjaar 2016–2017

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

Nr. 1758

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 23 mei 2017

Hierbij bied ik u het verslag aan van de Raad Algemene Zaken van 16 mei 2017.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
A.G. Koenders

VERSLAG RAAD ALGEMENE ZAKEN (RAZ) VAN 16 mei 2017

Op 16 mei jl. vond de Raad Algemene Zaken plaats. De hoofdonderwerpen van de RAZ waren de Voorbereiding van de Europese Raad van 22 en 23 juni a.s., de toekomst van de EU en Rechtsstatelijkheid.

Voorbereiding Europese Raad van 22 en 23 juni a.s.

Interne markt

Het kabinet onderstreepte het belang om met ambitie verder te werken aan een diepere en eerlijkere interne markt. Het is in die context belangrijk dat de Europese Raad van juni 2017 spreekt over de voortgang op de verschillende interne marktstrategieën, indachtig de Interne Markt Agenda die in de Europese Raad van juni 2016 tijdens het Nederlandse EU-voorzitterschap is aangenomen. Het kabinet benoemde ook de sociale dimensie van de interne markt en het belang van de detacheringsrichtlijn, waar voortgang op moet worden geboekt.

Europees Semester

Ten tijde van de RAZ had de Europese Commissie nog geen voorstellen voor landenspecifieke aanbevelingen gepubliceerd. Eén lidstaat bepleitte dat de Commissie in de voorstellen tot landenspecifieke aanbevelingen meer steun laat zien voor investeringen. Een enkele andere lidstaat pleitte naast investeringen ook nog voor meer inzet ten aanzien van innovatie en een beleid dat hervormingen stimuleert.

Migratie

Nederland herhaalde tijdens de RAZ het belang van de gezamenlijke ambitie op het gebied van migratie. Nederland had zowel aandacht voor de interne als externe dimensie van migratie. Nederland vroeg aandacht voor de situatie in Griekenland en het belang van goede samenwerking tussen de verschillende Directoraten-Generaal van de Europese Commissie bij het verbeteren van de situatie aldaar. Er werd ook gesproken over de hervorming van het gemeenschappelijk Europees asielstelsel. Hierbij benadrukten verschillende Lidstaten, waaronder Nederland, de noodzaak dat de hervorming leidt tot een asielstelsel dat duurzaam en crisisbestendig is. Enkele Lidstaten herhaalden dat de herziening van het Gemeenschappelijk Europees Asielbeleid (GEAS) op zichzelf niet voldoende zal zijn, aangezien daarmee geen lagere instroom wordt gerealiseerd. Daarvoor zijn inspanningen op de externe dimensie nodig. Nederland benadrukte het belang dat de EU het gevoel van urgentie in de aanpak van de instroom en het voorkomen van verdrinkingen via de Centraal Mediterrane route blijft vasthouden. Verschillende Lidstaten ondersteunden de oproep om de aanpak van de externe dimensie van migratie via verschillende trajecten, zoals onderhandelingen over migratiepartnerschappen, de aanpak van grondoorzaken en de aanpak van mensensmokkel te versnellen.

Veiligheid en defensie

Het EU voorzitterschap gaf aan dat veiligheid en defensie op de agenda van de Europese Raad zal staan. De Europese Commissie wees op het aanstaande defensiepakket dat de Commissie op 7 juni a.s. zal presenteren. Het gaat daarbij om een voorstel voor een Europees Defensiefonds en een Commissie reflectiepaper over de toekomst van het EU defensiebeleid in 2025 in het kader van het Witboek over de toekomst van de EU.

Nederland verwees naar de discussie over veiligheid en defensie in de RBZ van 15 mei jl. en het gevonden momentum op dit terrein. Nederland hoopt op een Raadsbesluit ter oprichting van de *Military Planning and Conduct Capability* (MPCC) in juni. Verder noemde Nederland dat de EU leiderschap moet nemen op nieuwe missies.

Toekomst EU

Tijdens de Raad Algemene Zaken heeft de Commissie een toelichting gegeven op het proces ten aanzien van het Witboek. De mogelijkheden die het Verdrag van Lissabon biedt moeten maximaal benut worden. Tevens heeft de Commissie benadrukt dat de lidstaten à 27 verder dienen te gaan. Het gaat er om dat op EU-niveau niet wordt beloofd wat niet kan worden waargemaakt; resultaten zijn essentieel. In de jaarlijkse speech van de voorzitter van de Commissie voor het Europees parlement over de staat van de EU in september zal Commissievoorzitter Juncker nader ingaan op de vervolgstappen op basis van de huidige discussie over het Witboek. Enkele lidstaten intervenueerden en benadrukten het belang van concrete resultaten op verschillende beleidsterreinen die in het kader van de discussie over het Witboek aan de orde zijn, zoals over globalisering en sociaal beleid. De kaders van de discussie zouden niet beperkt moeten zijn tot de onderwerpen die de Commissie in het Witboek heeft geïdentificeerd. Andere lidstaten benadrukten het belang dat de Raad Algemene Zaken nauw betrokken blijft bij de discussie over de toekomst van de EU, hetgeen het voorzitterschap beaamde.

Rechtsstaat

Tijdens de RAZ heeft de Europese Commissie de stand van zaken toegelicht in de dialoog met de Poolse regering in het kader van het rechtsstaatmechanisme. De Commissie heeft vastgesteld dat Polen de bestaande zorgen, in het bijzonder over de onafhankelijkheid van de rechtspraak, nog niet heeft weggenomen. De Commissie heeft de lidstaten tevens geïnformeerd dat sinds eind februari feitelijk geen sprake meer is geweest van een dialoog, maar dat zij er voor open staat opnieuw naar oplossingen te zoeken in overleg met de Poolse regering.

In reactie op de terugkoppeling heeft Nederland samen met een groot aantal lidstaten steun uitgesproken aan de Commissie als hoeder van de EU-verdragen en Polen opgeroepen om weer in dialoog te treden met een focus op het vinden van een oplossing voor de aanbevelingen. De beide partijen gaven aan er een verschillende interpretatie op na te houden, maar gehoor te willen geven aan de oproep om opnieuw naar een oplossing te zoeken. Ook hebben enkele lidstaten, waaronder Nederland, erop aangedrongen dat deze bespreking op een later moment terugkeert op de agenda van de RAZ, zodat de Commissie de lidstaten kan informeren over verdere ontwikkelingen.

Het kabinet acht de bespreking in de RAZ van de situatie met betrekking tot rechtsstaat in een EU-lidstaat van belang. Het kabinet heeft zich hier in de afgelopen jaren sterk voor gemaakt en het is mede dankzij die inzet dat de kring van landen die deze inzet steunen steeds gestaag is gegroeid. Door regelmatig contact in bilateraal verband en met gelijkgezinden ontstaat steeds meer het vertrouwen om over gevoelige onderwerpen te spreken en elkaar aan te spreken om de waarden van de EU te waarborgen. Op deze wijze is de basis gelegd om de bespreking van de situatie in lidstaten mogelijk te maken, naast de jaarlijkse thematische discussie over de rechtsstatelijkheid in de EU. Het kabinet zal deze inzet continueren. Estland is tijdens deze RAZ nog niet ingegaan op de rechtsstatelijkheidsdialoog die vooralsnog gepland staat voor het najaar.

Verzoek Tsjechië

Tijdens de RAZ verzocht Tsjechië de Commissie om hun nieuwe beleid, wat betreft het niet meer standaard gebruik maken van het zogenoemde EU PILOT mechanisme voorafgaand aan inbreukzaken van de Commissie tegen een lidstaat, toe te lichten.¹ Dit verzoek van Tsjechië werd gesteund door een grote groep lidstaten. De Commissie wil niet altijd meer gebruik maken van de EU PILOT omdat deze in veel gevallen tot onnodige vertraging heeft geleid. De Commissie komt voor de zomer met een schriftelijke reactie op de zorgen van de lidstaten.

¹ Zie BNC-fiche Mededeling betere toepassing EU-recht (Kamerstuk 22 112, nr. 2298)